

Leadership – velká příležitost pro studenty i pro nás

Mgr. Renáta Zajíčková,
ředitelka Gymnázia
mezinárodních a veřejných
vztahů Praha

V médiích, na konferencích, v odborné literatuře, v projevech politologů, filozofů či osvícených politiků často slýcháme, že česká a snad i evropská společnost trpí jedním velkým neduhem – je mezi námi mnoho těch, kdo nás chtějí řídit, kontrolovat a úkolovat, tedy manažerů, a málo těch, kdo nás dokážou vést, ukazovat směr, inspirovat a jsou navíc hodni následování, tedy lídrů. Aktuální situace skutečně potvrzuje, že většina chce mít podřízené, ne rovnocenné partnery a že být manažerem je pohodlnější a jednodušší než být dobrým vůdcem, chcete-li lídrem.

Ne snad že bychom si mysleli, že naše škola spasí svět, ale to, že jsme do školního vzdělávacího programu zařadili předmět leadership, se ukázalo jako velmi správné rozhodnutí. Potvrzuje nám to především zpětná vazba od žáků i jejich rodičů. Ač studenti zpočátku netuší, co je v předmětu čeká, v průběhu poznávají jeho přínos a význam a jejich vztah k němu se velmi rychle proměňuje. Na výuku se stále více těší, jsou otevření k jakýmkoliv formám aktivní práce, jsou zvědaví, rádi získávají nové informace, dokonce se nebojí činností, při kterých musejí výhradně přemýšlet o sobě samých.

Vlastní zkušenost s vedením předmětu předčila veškerá má očekávání. Žáci ho přijímají s velkou odpovědností, prokazují mimořádnou vytrvalost a chuť na sobě pracovat. Předmět **leadership**, a můžeme ho samozřejmě nazvat i jinak, totiž **vytváří obrovský potenciál pro osobní rozvoj žáků**. Tím je mezi všeobecně vzdělávacími předměty gymnázia jedinečný. Ne mnoho předmětů, jestli vůbec nějaké, mají tak široký záběr a jsou tak ryze zaměřené na osobnost mladého člověka. Tento předmět je ideálním prostorem pro utváření správných studijních návyků, pro rozvoj sebereflexe, sebedisciplíny, schopnosti učit se a rozvíjet, je ideální příležitostí pro prohlubování sociálních dovedností, emoční inteligence nebo nenásilné komunikace. Protože se dá očekávat, že téměř všichni studenti budou pokračovat v navazujícím studiu, jsou pro ně tyto znalosti a dovednosti obrovskou výhodou. Navíc v profesním životě mnohé čekají vedoucí pozice, a tak se možná z některých stanou schopní a inspirativní vůdci.

Velmi zajímavý výsledek má vždy na začátku školního roku aktivita, kdy žáci odpovídají na neobvyklou otázku. Ptám se jich, jaké činnosti, zdůrazňuji činnosti, by ve svém povolání chtěli vykonávat (úmyslně se jich neptám otázkou na povolání a nechci tak vědět, kým by chtěli ve své profesi být). Žáci po relativně delším zvažování odpovídají zpravidla slovesy řídit, motivovat, podporovat, komunikovat, objevovat, spolupracovat, pomáhat, tvořit, obhajovat, kontrolovat, dokonce inovovat nebo vyvíjet. A kdo zná charakteristiku lídra, poznává jeho hlavní rysy.

Předmět leadership vybízí většinu mých žáků k sebezdokonalování a pro mě samotnou je učitelskou radostí a též velkým zpestřením mé ředitelské práce.

Na výuku se připravuji velmi poctivě a svědomitě. Teorie o leadershipu čerpám z různých zdrojů, pracuji netradičními formami a metodami. Žáky nechci zahlcovat poučkami, definicemi nebo jmény, ale snažím se předmět udělat praktický a pro žáky využitelný. Ať to vezmu z jakéhokoliv konce, vždy skončíme u rozvíjení vlastních schopností nebo dovedností potřebných pro sebepoznání, sebeuvědomování, potřebných pro interakci s ostatními lidmi, pro utváření správných a zdravých postojů k sobě i k druhým lidem. Je to vlastně taková „self jízda“, kdy žáci přemýšlejí o sobě, o svých vlastnostech, názorech, plánech, snech, ale třeba i o nedostacích či rezervách, kdy porovnávají ideály s realitou, kdy si uvědomují složitosti vztahů mezi lidmi a kdy přicházejí na to, že o svém životě rozhodují jen oni sami.

V průběhu roku mají žáci příležitost pracovat s ukázkami z filmů, z literatury, předkládám jim životní příběhy skutečných i fiktivních lídrů, pracujeme se silnými myšlenkami a citáty, samozřejmě i s odbornou literaturou. Toto všechno nám slouží jako učební materiál, ze kterého čerpáme vše zajímavé, poučné i zábavné. Neodmyslitelnou součástí výuky je **vytváření modelových situací**, na kterých si žáci ověřují platnost teorií a zároveň se při jejich řešení učí používat všechny nástroje a triky lídra. Mezi základní literaturu patří publikace Johna Maxwella, Stefahna Coveho a Daniela Golemana. Žáci musejí hodně číst a obsahy knížek interpretovat, vysvětlovat nebo srovnávat.

Přestože jde pouze o hodinový předmět, zaujetí žáků je tak vysoké, že za jeden rok uděláme mnoho užitečné

práce. Vyvrcholením celoročního úsilí je zpracování portréty lídra z vlastního okolí. Žáci prostřednictvím předem dané osnovy charakterizují člověka, kterého vnímají jako lídra, zasazují ho do vůdcovských stylů, úrovní leadershipu, vysvětlují, čím je tento člověk inspiroval a proč ho chtějí následovat. I k tomuto úkolu přistupují zodpovědně a předmět uzavíráme krásnými autentickými příběhy, které vyznívají optimisticky a nadějně.

Doporučovala bych všem ředitelům středních škol nabízet tento předmět alespoň jako volitelný seminář. **Ucho-pí-li se toto téma správně, je to úžasná příležitost k výchově kvalitních, morálně vyspělých a zodpovědných lidí.**

II

PORADNA

Ředitel školy jako zaměstnanec a zaměstnavatel

Na základě judikátů rozhodl náš zřizovatel, že dokumenty, kde se má ředitel podepsat zároveň jako zaměstnanec, má na straně zaměstnavatele podepsat jeho zástupce. Zřejmě je tedy potřeba dodržovat pokyny zřizovatele, neboť je zároveň pověřen veřejnosprávní kontrolou. Otázkou ovšem zůstává, kdyby mělo dojít např. na pojištění plnění za pracovní úraz ředitele školy na služební cestě, když by mu takovou cestu nepovolil zaměstnavatel, neboť tím je on sám, ale dle pokynu zřizovatele jeho podřízený. Takto jsme již přece mimo zákon. Bude tato služební cesta řádně povolena. Mám dojem, že nikoliv.

SOUVISEJÍCÍ PŘEDPISY:

- § 166 odst. 1 zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

ODPOVĚĎ:

Určitá opatrnost v těchto případech je na místě, o čemž svědčí vámi již zmíněná judikatura soudů. Jde o to, aby příslušné právní jednání či pracovní pokyn vůči sobě samému nebyl vnímán jako zneužití práva či střet zájmů. Rozsudky, které soudy, včetně Nejvyššího soudu, v obdobných záležitostech vyslovily, je však vždy nutné vnímat tak, že řeší konkrétní případ.

Ne vždy je tak možné provést takové zobecnění, že by ředitel školy, který je sám statutárním orgánem příspěvkové organizace, nemohl vůči sobě učinit právní jednání. Opatření zřizovatele, aby příslušný pokyn vůči řediteli podepsal jeho zástupce, může mít skutečně význam pro konání pracovní cesty (v 90. letech se například objevil případ, kdy si ředitel podniku sám sobě podepsal pracovní cestu do Brazílie). Takové právní jednání za zaměstnavatele je právně možné, neboť podle ustanovení § 166 odst. 1 občanského zákoníku právnickou osobu

astupují její zaměstnanci v rozsahu obvyklém vzhledem k jejich zařazení nebo funkci. Z toho vyplývá, že takový souhlas zástupce ředitele je pak legitimním stanovením podmínek pracovní cesty, což má význam i pro ev. vznik pracovního úrazu ředitele školy při takové cestě.

Na druhé straně jsou však případy, kdy statutární orgán – ředitel vůči sobě samému může provést příslušné právní jednání (či dát sobě pokyn), neboť není nikdo jiný, kdo by jej provedl. Jestliže by se například rozhodnutím zřizovatele škola rušila a funkce zástupce ředitele by nebyla obsazena, výpověď z pracovního poměru dá ředitel sám sobě. Zřizovatel tak nemůže učinit, protože mu toto právo zákon nedává. V daném případě by nešlo o žádný střet zájmů.

JUDr. Bořivoj Šubrt

Pořizovací cena majetku

Nakoupili jsme počítače pro žáky. Na faktuře je i cena za prodlouženou záruku. Bude součástí ceny majetku podobně jako doprava?

SOUVISEJÍCÍ PŘEDPISY:

- § 55 odst. 1 písm. a) vyhlášky č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky

ODPOVĚĎ:

Náklady související s pořízením dlouhodobého majetku vymezují prováděcí vyhlášky k zákonu o účetnictví. V případě školy se bude jednat o vyhlášku č. 410/2009 Sb., která mimo jiné upravuje účtování příspěvkových organizací.

Dle § 55 odstavec 1 písmeno a) uvedené vyhlášky, jsou součástí pořizovací ceny majetku také náklady na poskytnuté záruky. Z toho důvodu musí být i částka hrazená za prodloužení záruky zahrnuta do ceny majetku.

Ing. Jan Ployer